

พระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา พระครูเมธีธรรมนันท์
(เมธนันท์ สุเมธ) วัดป่าหนองชาด ตำบลดอนเงิน อำเภอเชียงยืน
จังหวัดมหาสารคาม*

Buddhist Monks with the Community Development; A Case
Study, Phrakru Meytheethummanun (Meythanun Sumeytho)
Wat Pa Nongchad, Don Ngoen Sub-district, Chiang Yuen
District, Maha Sarakham Province

นวภัทร โตสุวรรณ, จาตุรงค์ สุทวัน และกบแก้ว ปัญญาไทย
Nawaphat Tosuwan, Jaturong Sutawan and Kabkaew Punyathai
วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น
Northern College, Thailand
Corresponding Author, E-mail: Nawaphat2534@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการพัฒนาพระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชน 2) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง พระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชน จำแนกตามเพศ อายุ หมู่บ้านที่อาศัยแตกต่างกัน และ 3) ศึกษาข้อเสนอแนะพระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชนในตำบลดอนเงิน อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ ประชาชนในเขตตำบลดอนเงิน อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 330 คน โดยใช้วิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของยามานะ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ มีระดับค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.953 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ t-test ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

*ได้รับบทความ: 20 กันยายน 2563; แก้ไขบทความ: 23 ธันวาคม 2563; ตอรับตีพิมพ์: 30 ธันวาคม 2563

Received: September 20, 2020; Revised: December 23, 2020; Accepted: December 30, 2020

ผลการวิจัยพบว่า

1. พระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชน พบว่าโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านจิตใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.26$) รองลงมาคือ ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 4.25$) ด้านวัฒนธรรม ($\bar{x} = 4.22$) และด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x} = 4.13$)
2. ผลการเปรียบเทียบพระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชน จำแนกตาม เพศ อายุ หมู่บ้านที่อาศัย โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ประชาชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชนในตำบลดอนเงิน อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม เรียงลำดับตามความถี่จากมากไปน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ ควรส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้งบประมาณในการที่พระสงฆ์จะเข้าไปมีส่วนร่วมกับการพัฒนาชุมชนในหลายๆ ด้าน และประชาชนไม่มีความเข้าใจในการที่พระสงฆ์เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือบูรณะด้านวัฒนธรรม เช่น เรื่องของเก่า วัตถุโบราณ เป็นต้น

คำสำคัญ: พระสงฆ์; การพัฒนาชุมชน

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study monk's development level with the community development, 2) to compare the difference between monk and community development classified by their gender, age and village, and 3) to study the suggestion to monk with community development in Don Ngoen, Chiang Yuen district, Maha Sakham province. There were 330 representative samples by Taro Yamane formula. The research tool was a questionnaire which was rating five-scale with reliability at 0.953. The statistics used in the research were percentage, mean, standard deviation, t-test and one way analysis of variance (one way ANOVA). There was a statistically significant at .05 level and comparison of mean difference by pairs employing Scheffe' method.

The results were found:

1. Monk's development level with the community development was totally high. When each aspect being taken into consideration, it was found that aspect of mind was highest mean ($\bar{x} = 4.26$) followed by the environment ($\bar{x} = 4.25$) and cultural ($\bar{x} = 4.22$) for social was the lowest mean ($\bar{x} = 4.13$).
2. With regard to the comparison of monk with community development Classified by gender, age and village. There were the statistically significant not difference at .05.

3. The people suggested to monk with community development in Don Ngoen, Chiang Yuen district, Maha Sarakham province were as follows: There should promote the teaching of Buddhism in schools, the relater departments should a budget for the monks to participate in various areas of community development and the people do not understand the involvement of monk in cultural development or restoration such as antiques, artifacts, etc.

Keywords: monks; community development

1. บทนำ

ในอดีตพระสงฆ์และวัดนั้นมีความสัมพันธ์กับประชาชนมากที่สุดเพราะเป็นที่พึ่งทางจิตใจ แต่ ณ ปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ (globalization) ที่มุ่งคุณค่ากับวัตถุเงินตรา ชื่อเสียงมากกว่าคุณค่าทางจิตใจ ทำให้ส่งผลต่อศาสนาที่ลดบทบาทลงไปตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม มีการหลั่งทางวัฒนธรรมจากตะวันตก ประชาชนทั่วไปหันไปสนใจรับเอาวัฒนธรรมใหม่ๆ เข้ามา พระสงฆ์เองจะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทลดจากอดีตให้เข้ากับสังคมยุคของความคิดใหม่ ค่านิยมใหม่ (Charoen-aksorn, 1998 : 161-164)

ปัจจุบันบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ส่วนใหญ่จะเน้นที่ชนบทมากกว่าในเมือง ด้วยเหตุที่สภาพสังคมในชนบทนั้นยังมีแบบเก่าอยู่เป็นจำนวนมากคือเป็นสังคมที่ยังมีวัดเป็นศูนย์กลางในการประกอบกิจกรรมแทบทุกด้านของหมู่บ้าน มีภิกษุเป็นผู้นำที่สำคัญของชุมชน ดังนั้นพระสงฆ์จึงมีบทบาทเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านโดยปริยายกิจกรรมใดที่เป็นเพื่อสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่หมู่บ้าน

พระสงฆ์ก็มักเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยเสมอโดยยึดหลักว่าเป็นการให้ความช่วยเหลือโดยเมตตากรุณา โดยพื้นฐานความจริงที่ว่าท่านเป็นส่วนหนึ่งในชุมชนแห่งนั้น และจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยปัจจัยการดำรงชีพจากชาวบ้าน ซึ่งความเป็นอยู่ที่ดีสุขสมบูรณ์ของหมู่บ้านก็ย่อมมีผลต่อความเป็นอยู่ของตัวท่านเองด้วย จึงเป็นที่ปรากฏให้เห็นโดยทั่วไปว่า ก่อนที่รัฐบาลจะได้เริ่มพัฒนาชุมชนชนบทและวางแผนโครงการจัดส่งพัฒนากรตลอดจนการให้บริการต่างๆ เข้าไปยังท้องถิ่นชนบทห่างไกลนั้น พระสงฆ์ซึ่งจำพรรษาอยู่ในหมู่บ้านแต่ละแห่งก็ได้มีบทบาทในการเป็นผู้นำการพัฒนาหมู่บ้านนั้นๆ อย่างไม่เป็นทางการอยู่แล้ว จนเป็นปกติ และเมื่องานพัฒนาดังกล่าวเข้าไปถึงหมู่บ้าน ท่านก็ได้เข้าร่วมงานเหล่านั้นด้วยความเต็มใจ เช่น เป็นผู้นำในการเสนอความคิดริเริ่ม และเป็นที่ปรึกษาและเป็นศูนย์รวมแห่งศรัทธาเรียกความร่วมมือจากชาวบ้านในการสร้างสาธารณสมบัติและสิ่งสาธารณูปโภค เป็นต้น (Saihu, 1968 : 297)

วัดเป็นศาสนสถานที่สำคัญที่สุดของศาสนาพุทธเมื่อกล่าวถึงบทบาทของวัด ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ โดยเฉพาะ

วัดที่อยู่ติดกับชุมชน เป็นหน่วยงานย่อยที่เข้าถึงประชาชนในระดับท้องถิ่น (Phra Ratchaworamunee (Prayudh Payutto), 2007 : 209) ได้กล่าวว่า วัดเป็นทุกอย่างของสังคม เป็นศูนย์รวมจิตใจของผู้คนในชุมชนและสังคม และเป็นศูนย์กลางกิจกรรมต่างๆ ทางสังคมเป็นส่วนประกอบที่จะขาดเสียมิได้สำหรับชุมชนในแต่ละระดับ โดยมีพระสงฆ์เป็นตัวแทนของวัดในการปฏิบัติกิจกรรมทางสังคมของวัด ทำให้พระสงฆ์มีความสัมพันธ์กับสังคมอย่างแนบแน่นเช่นเดียวกับวัด พระสงฆ์จึงมีลักษณะของความเป็นผู้นำในทุกกิจกรรมและการพัฒนาชุมชนที่เกิดขึ้นในวัดและชุมชน เมื่อวัดเป็นศูนย์กลางที่รวมจิตใจ พระสงฆ์ก็มีฐานะเป็นผู้นำทางจิตใจของชุมชน เป็นศูนย์รวมแห่งความเคารพ เชื่อถือและความร่วมมือต่างๆ และนับจากอดีตจนถึงปัจจุบัน วัดมีบทบาทสำคัญยิ่งในการสืบทอดพระพุทธศาสนา ทั้งเป็นแหล่งเผยแผ่วิชาการและพัฒนาต่างๆ ไปสู่สังคม ตลอดถึงศิลปวัฒนธรรมของไทยส่วนใหญ่มาจากวัดแทบทั้งสิ้น กล่าวคือ วัดเป็นทั้งสถานศึกษา สถานสงเคราะห์ สถานพยาบาล สถานบันเทิง สโมสร พิพิธภัณฑสถาน เป็นต้น ในขณะเดียวกันพระสงฆ์มีบทบาทเป็นผู้นำชุมชนเป็นที่พึ่งพิงทางด้านจิตใจของผู้คนในสังคมหรือแม้แต่กิจการสาธารณประโยชน์ทางสังคม พระสงฆ์ก็ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา ด้วยเพราะพระสงฆ์นั้นถือได้ว่าเป็นเสาหลักทางจิตใจของชาวบ้านในการดำเนินงานต่างๆ

สำหรับพระครูเมธีธรรมนันท์ (เมธนันท์ สุเมโธ) วัดป่าหนองขาด ตำบลดอนเงิน อำเภอยะยี่ จังหวัดมหาสารคาม ท่านเป็นเจ้าอาวาส

วัดที่ตั้งในชุมชนท้องถิ่นระดับองค์การบริหารส่วนตำบล โดยท่านพระครูและวัดมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ส่งเสริมประชาชนในท้องถิ่นมาโดยตลอด กล่าวคือวัดป่าหนองขาดได้จัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาและกิจกรรมอื่นๆ เป็นประจำทุกปีโดยสามารถแยกออกเป็น 4 ประการ คือ ประการแรก ส่งเสริมให้ความรู้ด้านหลักธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น วันมาฆบูชา ประการที่สองส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมที่เป็นการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมไทย เช่น งานประเพณีสงกรานต์และบุญเดือนหก ประการที่สามส่งเสริมกิจกรรมพิเศษตามกาลสมัย ได้แก่ วันสำคัญต่างๆ ของชาติ และประการสุดท้ายมุ่งส่งเสริมกิจกรรมของท้องถิ่น กล่าวคือเป็นกิจกรรมที่คณะผู้บริหารท้องถิ่นกำหนดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารและพัฒนาท้องถิ่น จากเนื้อหาทั้งหมดที่ปรากฏข้างต้นนั้นจึงกล่าวได้ว่าวัดป่าหนองขาด มีความผูกพันกับท้องถิ่นเป็นอย่างมากและมีบทบาทต่อการส่งเสริมกิจกรรมหลายๆ ด้าน ที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยความผูกพันกับท้องถิ่นนี้ได้เกิดจากปัจจัยทั้ง 4 ประการที่กล่าวมาในข้างต้นนั่นเอง เป็นปัจจัยทำให้พระสงฆ์วัดป่าหนองขาด เป็นผู้นำในการร่วมพัฒนาชุมชน

จากที่กล่าวมาแล้วพระในวัดป่าหนองขาดแห่งนี้ ที่มีความโดดเด่นทั้งการส่งเสริมกิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชนหมู่บ้านรอบๆ วัด โดยที่มีวัฒนธรรมและประเพณีรวมถึงความโดดเด่นของพระสงฆ์เอง ผู้ซึ่งมีบทบาทมาอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะพระสงฆ์

ระดับผู้นำ ซึ่งเป็นจุดสำคัญในการริเริ่มการพัฒนาชุมชน รวมทั้งเป็นศูนย์กลางในการสร้างความสมัครสมานสามัคคีของประชาชนทั้งในวัดและในชุมชน ด้วยเหตุนี้เองการวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งเน้นในการศึกษาพระกับการพัฒนาชุมชน โดยยึดวัดป่าหนองเป็นพื้นที่เป้าหมายในการศึกษา เนื่องจากมีความเหมาะสมในหลายๆ ด้าน ดังได้กล่าวแล้วในเบื้องต้น และจึงนับว่าเป็นวัดที่น่าสนใจในการศึกษาการเป็นอย่างยิ่งเพื่อการพัฒนาวัดและชุมชนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาพระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา พระครูเมธีธรรมนันท์ (เมธนันท์ สุขเมธ) วัดป่าหนองขาด ตำบลดอนเงิน อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม

2. เพื่อเปรียบเทียบพระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา พระครูเมธีธรรมนันท์ (เมธนันท์ สุขเมธ) วัดป่าหนองขาด ตำบลดอนเงิน อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคามที่มีเพศ อายุ หมู่บ้านที่อาศัย แตกต่างกัน

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะพระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชนในตำบลดอนเงิน อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้รูปแบบการศึกษาวิจัยวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการศึกษาข้อมูลภาคสนาม ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือ

ตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลดอนเงิน อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 15 หมู่บ้าน 1,871 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในเขตตำบลดอนเงิน อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 330 คน ผู้วิจัยได้หาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างของประชาชนในเขตตำบลดอนเงิน อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 15 หมู่บ้าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว จำนวน 30 ข้อ

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยกำหนดให้มีผู้ช่วยผู้ศึกษาการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 1 คนต่อ 5 หมู่บ้านเพื่อนำแบบสอบถามแจกให้กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยดำเนินการแจกและเก็บแบบสอบถามจนครบตามจำนวน มีการตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนที่จะนำมาประมวลผล หากมีฉบับใดไม่สมบูรณ์จะคัดออกและทำการเก็บเพิ่มให้ครบตามจำนวน

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลโดยใช้สถิติที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพรรณนาข้อค้นพบจากการวิจัยและทดสอบสมมติฐาน ดังนี้ 1) สถิติพรรณนา จะเป็นการวิเคราะห์ขั้นตอนที่นำเสนอการพรรณนาลักษณะของข้อมูลสถิติที่ใช้ดังนี้ (1) ข้อมูลทั่วไป ใช้สถิติร้อยละ และค่าความถี่ (2) สถิติที่ใช้ในการวัดระดับ

การพัฒนา พระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชนกรณีศึกษา พระครูเมธีธรรมนันท์ (เมธนันท์ สุเมโธ) วัดป่าหนองขาด ตำบลดอนเงิน อำเภอยะยี่น จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (3) สถิติเชิงตีความ จะใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเพื่ออ้างอิงประชากร ซึ่งผู้ศึกษาจะใช้สถิติหลักเพื่อการทดสอบสมมติฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานใช้ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Srisa-at, 2010 : 119) กรณีพบความแตกต่างใช้การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างตามวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe' Method) (4) ข้อมูลข้อเสนอแนะ ผู้ศึกษาจะใช้วิธีจัดกลุ่มเนื้อหาที่มีลักษณะเดียวกัน และแจกแจงความถี่แล้วพรรณนาความ

4. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องพระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา พระครูเมธีธรรมนันท์ (เมธนันท์ สุเมโธ) วัดป่าหนองขาด ตำบลดอนเงิน อำเภอยะยี่น จังหวัดมหาสารคาม สรุปผลได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 330 คน พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 50.3 มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 29.1 มีอายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 9.1 หมู่บ้านที่อาศัยบ้านผา และบ้านผาสามัคคี มีจำนวนประชากรเท่ากันคือ 40 คน คิดเป็นร้อยละ 12.1

2. ความคิดเห็น ประชาชนต่อ พระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา พระครูเมธีธรรมนันท์

(เมธนันท์ สุเมโธ) วัดป่าหนองขาด ตำบลดอนเงิน อำเภอยะยี่น จังหวัดมหาสารคาม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุด ไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.26$) รองลงมาคือ ด้านวัฒนธรรม ($\bar{x} = 4.26$) ด้านจิตใจ ($\bar{x} = 4.26$) และด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x} = 4.13$)

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อพระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา พระครูเมธีธรรมนันท์ (เมธนันท์ สุเมโธ) วัดป่าหนองขาด ตำบลดอนเงิน อำเภอยะยี่น จังหวัดมหาสารคาม พบว่า 1) เพศ พบว่า พระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา พระครูเมธีธรรมนันท์ (เมธนันท์ สุเมโธ) วัดป่าหนองขาด ตำบลดอนเงิน อำเภอยะยี่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศโดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 2) อายุ พบว่า พระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา พระครูเมธีธรรมนันท์ (เมธนันท์ สุเมโธ) วัดป่าหนองขาด ตำบลดอนเงิน อำเภอยะยี่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามอายุโดยรวม ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 4 ด้าน 3) หมู่บ้านที่อาศัย พบว่า พระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา พระครูเมธีธรรมนันท์ (เมธนันท์ สุเมโธ) วัดป่าหนองขาด ตำบลดอนเงิน อำเภอยะยี่น จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามหมู่บ้านที่อยู่อาศัย พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันจำนวน 3 ด้าน

ได้แก่ ด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม ส่วนด้านสิ่งแวดล้อม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ข้อเสนอแนะของประชาชนต่อพระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา พระครูเมธีธรรมนันท์ (เมธนันท์ สุขเมโธ) วัดป่าหนองชาด ตำบลดอนเงิน อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม ที่มีค่าความถี่สูงสุดแต่ละด้าน ปรากฏดังนี้ วัด พระสงฆ์ยังมีส่วนน้อยที่ไปมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน การพัฒนาในมิติรอบด้าน ควรเกิดขึ้นจากการร่วมมือปฎิภาหารหรือกันระหว่างทุกภาคส่วน ทั้งในภาครัฐ ประชาชน รวมไปถึงคณะสงฆ์เอง เพื่อทำความเข้าใจร่วมกันในเรื่องของการพัฒนาส่งเสริมในด้านวัฒนธรรม เช่น การบูรณะ หรือซ่อมแซมวัตถุโบราณ รวมไปถึงการส่งเสริมให้รัฐจัดกิจกรรมเกี่ยวกับด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

5. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง พระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา พระครูเมธีธรรมนันท์ (เมธนันท์ สุขเมโธ) วัดป่าหนองชาด ตำบลดอนเงิน อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า พระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา พระครูเมธีธรรมนันท์ (เมธนันท์ สุขเมโธ) วัดป่าหนองชาด ตำบลดอนเงิน อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม มีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาไพบูลย์ วิบูล

(บุญ ล้าเลิศ) (Phramaha Paiboon Wipulo (Boon Lamlert), 2012 : 89) ได้ทำการศึกษา ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์กับการพัฒนาจริยธรรมในโรงเรียนมัธยม พบว่า 1) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์กับการพัฒนาจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ ขำนิล (Khamnin, 2010 : 89) ได้ทำการศึกษาค้นพบว่า พระสงฆ์ในชุมชนวังไผ่ และชุมชนอยู่ตะเภา ต่างมีบทบาทช่วยเหลือในการพัฒนาชุมชน ระดับปานกลาง

2. ผลการวิจัยพบว่า พระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา พระครูเมธีธรรมนันท์ (เมธนันท์ สุขเมโธ) วัดป่าหนองชาด ตำบลดอนเงิน อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศ อายุ หมู่บ้านที่อาศัย มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ผลการวิจัยจำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏดังนี้

2.1 ประชาชนในชุมชนที่มีเพศต่าง กันมีความคิดเห็นต่อพระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา พระครูเมธีธรรมนันท์ (เมธนันท์ สุขเมโธ) วัดป่าหนองชาด ตำบลดอนเงิน อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชัยมงคล ศรีทองแดง (Srithongdaeng, 2009 : 119-120) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน เขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า พระสงฆ์มีบทบาทในการพัฒนาจำแนกตามเพศ พบว่า

ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาบุญมี วรรณวิเศษ (Phramaha Boonmee Wanwiset, 2011 : 60) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม: ศึกษา เฉพาะกรณีพระธรรมวิสุทธิมงคล (บัว ญาณสมปนฺโน) ผลการศึกษาเปรียบเทียบ จำแนกตามเพศ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

2.2 ประชาชนในชุมชนที่มีอายุต่าง กันมีความคิดเห็นต่อพระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา พระครูเมธีธรรมนันท์ (เมธนันท์ สุขเมโธ) วัดป่าหนองชาด ตำบลดอนเงิน อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมมีความคิดเห็นไม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสุเทพ สุโขยะชัย (Phra maha Sutep Sukhoyachai, 2007 : 142-143) ได้ทำการศึกษาเรื่องบทบาทของ พระสงฆ์ในการพัฒนาวิธีการแก้ไขปัญหาทางด้าน คุณธรรมและจริยธรรมของเด็กและเยาวชนใน จังหวัดขอนแก่น ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น ต่อการดำเนินงานการพัฒนา ของเด็กและเยาวชน ที่เพศ อายุ ระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า มีความ คิดเห็นโดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.3 ประชาชนในชุมชนที่มีหมู่บ้าน ที่อาศัยต่างกันมีความคิดเห็นต่อพระสงฆ์กับการ พัฒนาชุมชน กรณีศึกษา พระครูเมธีธรรมนันท์ (เมธนันท์ สุขเมโธ) วัดป่าหนองชาด ตำบลดอนเงิน อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมไม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิติศักดิ์ ปักษา (Paksa, 2011 : 72) ได้วิจัย การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์

การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิด เห็นของประชาชน จำแนกตามชุมชนที่อาศัยอยู่ โดยรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

1.1 สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่ง ชาติควรนำผลการวิจัยไปปรับใช้เพื่อส่งเสริมให้วัด และพระสงฆ์ร่วมกันกับประชาชนในพื้นที่ให้ มากขึ้น รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้ ความสำคัญกับวัดและพระสงฆ์

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า พระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา พระครู เมธีธรรมนันท์ (เมธนันท์ สุขเมโธ) วัดป่าหนองชาด ตำบลดอนเงิน อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม ด้านสังคมนั้น มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษา แนวทาง ความสัมพันธ์ของวัด พระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชน ด้านสังคม

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

จากการศึกษาผู้วิจัยได้องค์ความรู้ในปัจจุบัน ที่สำคัญคือความร่วมมือกันระหว่างวัดและชุมชน โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องทางจิตใจ ซึ่งวัดยังเป็น ศูนย์รวมจิตใจของชุมชนรอบๆ ซึ่งการที่ชุมชนจะ พัฒนาให้มีความเข้มแข็งวัดยังถือว่าเป็นปัจจัย สำคัญ นอกจากนั้นผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะการปรับ กระบวนการทำงานของคนในชุมชน โดยการส่ง

ผ่านเจตนารมณ์เกี่ยวกับอนุรักษ์พื้นที่ป่าภายในวัด พัฒนาและพร้อมที่จะรับช่วงต่อในการดำเนินงาน
ให้คนรุ่นใหม่ให้เกิดความจิตสำนึกต่อชุมชนในการ อนุรักษ์ต่อไปในอนาคต

References

- Charoen-aksorn, K. (1998). *The knowledge of Civil Religion*. Bangkok : Chulalongkorn University.
- Khamnin, S. (2010). The role of Buddhist monks in community development in Wanghai and Utaphao villages. *Master of Arts*. Graduate School : Chulalongkorn University.
- Paksa, N. (2011). *Work Performance under Strategy Development of Kaset Wisai Sub-district Administration Organization, Kaset Wisai district, Roi-et Province as the Opinion of the People*. Maha Sarakham : Rajabhat Maha Sarakham University.
- Phra Ratchaworamunee (Prayudh Payutto). (2007). *Sangha Institute and Thai society*. Bangkok : Foundation For Komolkhimthong.
- Phramaha Boonmee Wanwiset. (2011). *The Roles of Buddhist Monk on School Development: A Case Study of Venerable Phra Dhammavisuddhimangala (Bua Nanasampanno)*. Nakhon Pathom : Mahamakut Buddhist University.
- Phramaha Paiboon Wipulo (Boon Lamlert). (2012). The role of Buddhist Monks on moral development in secondary schools, Nakhonchaisi district, Nakhon Pathom Province. *Master of Arts Program in Buddhist Studies*. Graduate School : Mahachulalongkorn rajavidyalaya University.
- Phramaha Sutep Sukhoyachai. (2007). *The role of Buddhist Monks for Resolving in moral and ethics of the youths in Khon Kaen Province*. Khon Kaen : Khon Kaen University.
- Saihu, P. (1968). *The roles of Community Development of the Northeastern in Village Sociology Northeast*. Bangkok : Chulalongkorn University.
- Srisa-at, B. (2010). *Elementary Research*. Bangkok : Suriyasan publisher.
- Srithongdaeng, C. (2009). Factors Affected on the Role of Buddhist Monks in Community development, Mueang, Roi-et Province. *Master of Political Science*. Graduate School : Rajabhat Mahasarakham University.

